

Utemeljitev nagrade

MATEJA PUCKO

Nagrada Sklada Staneta Severja 2023 za igralske stvaritve v slovenskih poklicnih gledališčih za vloge, ki jih je ustvarila v treh uprizoritvah v obdobju od 15. septembra 2021 do 15. septembra 2023

Prav obdobje zadnjih treh let morda še posebej reprezentativno potrjuje dejstvo o izjemnem igralskem spektru in interpretativni širini, ki ju lahko pripišemo igralki Mateji Pucko, članici ansambla Drame SNG Maribor. V zadnjem obdobju je namreč izoblikovala tri izstopajoče vloge, v katerih je vsakič znova vzpostavila svoj specifičen in hkrati tudi unikaten odnos do gledališkega ustvarjanja. Njeno igro vedno zaznamuje kompleksen preplet raznolikih vnosov osebnega odnosa in delovnega materiala, ki ustvari markantno odrsko držo, v kateri v sočasju njenega igranja in vporednosti našega opazovanja poteka niz – na videz nasprotujoče paradoksalnih – občutij, vtisov in učinkov. Kot igralka je načelna, a hkrati senzibilna, na prvi pogled morda zadržana, a v resnici prav v tej gesti najbolj ranljiva, v vsakem primeru pa vedno izjemno psihofizično prisotna in dovzetna, ne glede na režijski format, uprizoritveni koncept in navsezadnje »velikost/majhnost« vlog. V uprizoritvi *Dogodek v mestu Gogi*, *To noč sem jo videl* in *Farma Orwell* je Mateja Pucko vnesla tri temeljne elemente svojega igralskega potenciala: osupljivo reprezentacijo dvoreznosti značaja, izjemen talent za pripovedovanje in afiniteto do kolektivne igre. Hana, ki jo odigra v uprizoritvi *Dogodek v mestu Gogi*, je lik brez nepotrebnega mistificiranja, vsakdanji, tukajšnji in zdajšnji, kar prinaša dodatno srhljivost njenega notranjega doživljanja in rehabilitacije: ta namreč ne učinkuje fiktivno, zgodovinsko ali teoretično, ampak je to prizemljena in pod kožo krvava Hana, ki ponuja identifikacijo v realnosti, prav zdaj in prav tukaj. Vlogo ženske, ki jo je zaznamovala travma posilstva še kot otroka, Mateja Pucko izoblikuje kot kompleksno karakterno telo, ki ga prebadajo prisluhi, paranoja in strah, a vzvratno s tem v njej zraste izjemna moč, ki sicer nikoli ne zmanjša problematičnosti spolnega zločina, a ga preseže, premaga, travmo pa posipa z zdravilnim cinizmom. V uprizoritvi *To noč sem jo videl* odigra vlogo Joži, na videz starikave in zgrbane gospodinje, ki pa jo gradi na izvrstni notranji lucidnosti, s katero na eni strani predstavlja ključno etično perspektivo neke zgodovine, na drugi pa pogojuje nujnost pravičnosti kot take. Odlične retorične veščine igralka so osrednja ost njene zgodbe, mestoma se zazdi, da v tej prepričljivosti popolnoma pade v »svoj film«, kjer preteklost nenehno vdira v sedanost in obratno. Z na videz minimalističnimi prijemi je Mateja Pucko predvsem zaradi sijajnega pripovedovalskega erosa ustvarila markantno vlogo delavne in poštene gospodinje, ki zaradi dragocenih uvidov celotno dogajanje, pa tudi uprizoritev, osvetli v popolnoma drugi luči, s tem pa nujno relativizira pojem »enotne« zgodovine. Njena vloga Minimusa v uprizoritvi *Farma Orwell* predstavlja popolnoma drug format odrske interpretacije, saj gre za režijsko postavitev, ki temelji na principu čvrste kolektivne igre ter stiliziranega gibanja in govora. V njej Mateja Pucko prevzame zanimivo odrsko prezenco, v kateri je v duhu predstave, namerno, a odmerjeno dramatična, popačena in karikirana. V kontekstu izrazov, ki pripadajo kabaretu, cirkusu in satiri, je v njeni odrski navzočnosti moč prebrati raznolika telesna in umska stanja, te pa pogosto v telo vnese nepredvidljivo. Lahko je koketna, a sočasno nedostopna, kot da vztraja v prostoru »vmes«, ki vselej drži ključni suspenz. Vlogo zapolnjuje tudi z odlično odpetimi songi in skupnimi koreografskimi vnosi, skratka, nenehno distanco, komičnim odmikom, pretiravanjem in posmehom – to vse pa je seveda le obrambni mehanizem pred srhljivo družbeno, etično in zasebno distopijo, o kateri je nekoč pisal Orwell, danes pa jo dokončno tudi živimo.